

สาเหตุการกระทำคามผิดทางวินัยของข้าราชการตำรวจสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล :
ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจที่กระทำคามผิดระหว่างปีพุทธศักราช 2538 - 2540

ร้อยตำรวจเอก สหัสสชัย ไฉจายะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-639-612-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE CAUSES OF DISCIPLINARY OFFENSES COMMITTED BY POLICE OFFICERS IN
METROPOLITAN POLICE BUREAU DURING 1995 - 1997

Police Captain Sahassachai Lochaya

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Sociology

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-639-612-9

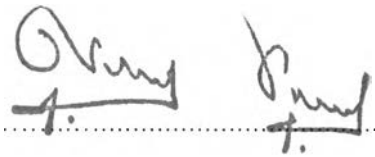
หัวข้อวิทยานิพนธ์   สาเหตุการกระทำคามผิดทางวินัยของข้าราชการตำรวจสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล: ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจที่กระทำคามผิดระหว่างปีพุทธศักราช 2538 - 2540

โดย   ร้อยตำรวจเอก สหัฐชัย โลจายะ

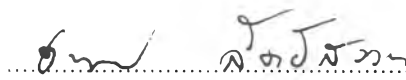
ภาควิชา   สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

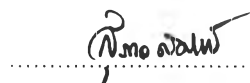
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี มิตรสมหวัง

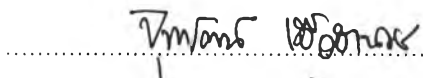
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. งามพิศ สัตย์สงวน)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี มิตรสมหวัง)

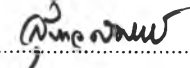

.....กรรมการ
(อาจารย์ จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย)

สหัชสชัย โลจายะ, รั้อยตำรวจเอก : สาเหตุการกระทำผิดทางวินัยของข้าราชการ
ตำรวจสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล: ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจที่กระทำ
ความผิดระหว่างปีพุทธศักราช 2538-2540 (THE CAUSES OF DISCIPLINARY
OFFENSES COMMITTED BY POLICE OFFICERS IN METROPOLITAN POLICE
BUREAU DURING 1995-1997) อ.ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. สุภาวดี มิตรสมหวัง, 170 หน้า.
ISBN 974-639-612-9.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้ข้าราชการตำรวจสังกัด
กองบัญชาการตำรวจนครบาลกระทำผิดทางวินัย เพื่อนำผลของการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทาง
ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำผิดวินัยของข้าราชการตำรวจสังกัดกองบัญชาการตำรวจ
นครบาลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลในการวิจัยเก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามจำนวน
200 ชุด และสัมภาษณ์แบบเจาะลึกข้าราชการตำรวจที่กระทำผิดวินัยจำนวน 10 ราย สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล คือ รั้อยละ, การแจกแจงความถี่, ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$), ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
และการทดสอบค่าไคสแควร์ ซึ่งทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุการกระทำผิดทางวินัยของข้าราชการตำรวจเกิดจาก
สถานภาพทางเศรษฐกิจ, สวัสดิการที่ได้รับจากทางราชการ, ลักษณะงาน, ระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับ
ของหน่วยงาน, ความยุติธรรมของผู้บังคับบัญชา และผลประโยชน์จากกลุ่มอิทธิพล

ภาควิชา ..... สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา ..... สังคมวิทยา
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต ..... จ.ต.อ.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C3972019524 MAJOR SOCIOLOGY

KEY WORD:

THE CAUSES OF DISCIPLINARY OFFENSES COMMITTED BY POLICE OFFICERS
IN METROPOLITAN POLICE BUREAU

SAHASSACHAI LOCHAYA, POLICE CAPTAIN : THE CAUSES OF DISCIPLINARY
OFFENSES COMMITTED BY POLICE OFFICERS IN METROPOLITAN POLICE
BUREAU DURING 1995-1997. THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. SUPARVADEE
MITRSOMWANG, Ph.D. 170 pp. ISBN 974-639-612-9.

The purpose of this research is to study the major causes of disciplinary offenses committed by police officers in Metropolitan Police Bureau, in order to use the results to prevent and efficiently resolve the disciplinary offenses of the Metropolitan Police Bureau Policemen. The data were collected by using 200 responded questionnaires and in-dept interviews with 10 Metropolitan Police Bureau officers who offended discipline. The data were analyzed by using frequencies, means, standard deviation, and Chi-square with the significant level at .001 .

The results show that the significant levels of the seven hypotheses were 0.00 . It can be concluded that the major causes of disciplinary offenses committed by Metropolitan Police Bureau police officers are their financial situation, the benefits offered by Metropolitan Police Bureau, their jobs' characteristics, their units' orders and provisions, their superiors' merits, and briberies by tycoons.

ภาควิชา.....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

สาขาวิชา.....สังคมวิทยา

ปีการศึกษา.....2541

ลายมือชื่อนิสิต..... ส.ต.อ. น.ค.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ส.พ.อ.จ.น.น.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยการสนับสนุนจากคณะกรรมการวิทยานิพนธ์ทุกท่าน เริ่มจาก รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และอดีตผู้อำนวยการวิจัยฝ่ายสังคมศาสตร์และมานุษยศาสตร์ ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี มิตรสมหวัง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย กรรมการ ในการให้คำแนะนำและคำปรึกษาด้านวิชาการตลอดจนแนวทางปฏิบัติในการศึกษาวิจัยเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาในกองกำกับการอำนวยการ กองบังคับการตำรวจนครบาล 1 ทุกท่าน ที่กรุณาอนุมัติเวลาที่ว่างเว้นจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และคอยให้ความช่วยเหลือกับผู้วิจัยมาตั้งแต่ต้น จนกระทั่งการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จ ขอขอบคุณข้าราชการตำรวจทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูลเพื่อการศึกษาในครั้งนี้อย่างยิ่ง

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้คอยให้ความรักความอบอุ่น การอบรมสั่งสอนและให้การสนับสนุนทุก ๆ ด้านมาโดยตลอด รวมทั้งคอยเป็นกำลังใจและแรงบันดาลใจให้ผู้ศึกษามุมนานจะจนกระทั่งได้พบกับความสำเร็จในครั้งนี้ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะพึงมีคุณประโยชน์ประการใดแล้ว ผู้ศึกษาขออุทิศให้กับผู้มีพระคุณตามที่ได้กล่าวถึงข้างต้นทุกท่าน

ร้อยตำรวจเอก สหัฐชัย โลจายะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2 ทฤษฎี แนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	8
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดในเรื่องวินัย	16
ความสำคัญของวินัย	18
ลักษณะของวินัยที่ดี	19
การรักษาวินัย	20
วินัยของข้าราชการตำรวจ	23
การดำเนินการทางวินัย	26
สาเหตุการกระทำผิดวินัยของข้าราชการตำรวจ	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
กรอบแนวความคิดทั่วไปและกรอบแนวความคิดในการวิจัย	39
สมมติฐานในการวิจัย	47
คำจำกัดความตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า	
3	ระเบียบวิธีวิจัย	52
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
	วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
	การวิเคราะห์และการประมวลผลข้อมูล	58
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	59
4	ผลการวิจัย	61
	ข้อมูลภูมิหลังการกระทำผิดของกลุ่มตัวอย่าง	61
	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิดวินัยของกลุ่มตัวอย่าง	72
	ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องวินัยของกลุ่มตัวอย่าง	75
	ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	86
	ความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	102
	การพิสูจน์สมมติฐานของการวิจัย	104
	การสัมภาษณ์เจาะลึกข้าราชการตำรวจที่กระทำผิดวินัย	117
5	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	129
	สรุปผลการวิจัย	129
	ข้อเสนอแนะ	130
	ปัญหาที่พบในการวิจัย	134
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป	135
	รายการอ้างอิง	138
	ภาคผนวก	144
	ประวัติผู้วิจัย	169

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางแสดงสถิติข้าราชการตำรวจ สังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่กระทำผิดวินัยและถูกลงทัณฑ์ระหว่างปี พ.ศ.2538-2540.....	5
2	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	62
3	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม วุฒิการศึกษา.....	62
4	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ชั้นยศ.....	63
5	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ระยะเวลาในการรับราชการ.....	64
6	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม สายงานที่กำลังปฏิบัติ.....	65
7	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม สถานภาพในปัจจุบัน.....	66
8	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม จำนวนผู้ที่อยู่ในความอุปการะ.....	67
9	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม จำนวนครั้งที่เคยกระทำผิดวินัยและได้รับการลงทัณฑ์.....	68
10	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ทัณฑ์ทางวินัยที่เคยได้รับครั้งที่ 1.....	68
11	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ทัณฑ์ทางวินัยที่เคยได้รับครั้งที่ 2.....	69
12	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ระดับทัณฑ์ทางวินัยที่ได้รับสูงสุด.....	69
13	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม การครองยศในขณะกระทำผิดวินัยครั้งที่ 1.....	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการครองชีพในขณะกระทำผิดวินัยครั้งที่ 2.....	71
15	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำผิดวินัยที่ถูกเลือกเป็นลำดับที่ 1....	72
16	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำผิดวินัยที่ถูกเลือกเป็นลำดับที่ 2....	73
17	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำผิดวินัยที่ถูกเลือกเป็นลำดับที่ 3....	74
18	ตารางแสดงระดับความคิดเห็น, ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องวินัย.....	75
19	ตารางแสดงการจัดระดับความรู้ทางด้านวินัยของข้าราชการตำรวจที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	85
20	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้สุทธิภายในครอบครัวต่อเดือน.....	86
21	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของรายได้ต่อเดือน.....	87
22	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้พิเศษนอกเหนือจากเงินเดือน.....	88
23	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ.....	89
24	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสภาพของที่พักอาศัย.....	90
25	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับของความเข้าใจในสิทธิเกี่ยวกับสวัสดิการ.....	90
26	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนในการขอรับสิทธิต่าง ๆ.....	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
27	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับสวัสดิการที่ได้รับจากทางราชการ.....	91
28	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ถูกใช้อ้างถึงเพื่อบังคับให้ข้าราชการตำรวจกระทำ ผิดวินัย.....	92
29	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากกลุ่มอิทธิพลที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่.....	93
30	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับสายงานที่เลื่อนอำนวยการได้รับผลประโยชน์มาก ที่สุด.....	94
31	ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของระดับการลงทัณฑ์ข้าราชการตำรวจ กับประเภทความผิดที่ได้กระทำ.....	95
32	ตารางแสดงระดับความคิดเห็น, ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุด้านลักษณะงาน.....	97
33	ตารางแสดงระดับความคิดเห็น, ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุด้านระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับของ หน่วยงาน.....	99
34	ตารางแสดงระดับความคิดเห็น, ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุด้านความยุติธรรมของผู้บังคับบัญชา.....	101
35	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษา ภาพรวม.....	103
36	ตารางแสดงค่าร้อยละของรายได้สุทธิภายในครอบครัวต่อเดือน จำแนก ตามระดับทัณฑ์ที่ได้รับจากการกระทำผิดทางวินัยของกลุ่มตัวอย่าง.....	104
37	ตารางแสดงค่าร้อยละของภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ จำแนกตามระดับ ทัณฑ์ที่ได้รับจากการกระทำผิดทางวินัยของกลุ่มตัวอย่าง.....	106

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
38	ตารางแสดงค่าร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับสวัสดิการที่ได้รับจากทางราชการ จำแนกตามระดับทัศนคติที่ได้รับจากการกระทำคามผิดทางวินัยของกลุ่มตัวอย่าง.....	107
39	ตารางแสดงค่าร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะงาน จำแนกตามระดับทัศนคติที่ได้รับจากการกระทำคามผิดทางวินัยของกลุ่มตัวอย่าง.....	109
40	ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้ที่ยึดถือระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับของหน่วยงาน จำแนกตามระดับทัศนคติที่ได้รับจากการกระทำคามผิดทางวินัยของกลุ่มตัวอย่าง.....	110
41	ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความยุติธรรมที่ได้รับจากผู้บังคับบัญชา จำแนกตามระดับทัศนคติที่ได้รับจากการกระทำคามผิดทางวินัยของกลุ่มตัวอย่าง.....	112
42	ตารางแสดงค่าร้อยละของผลกระทบจากผลประโยชน์ของกลุ่มอิทธิพล จำแนกตามระดับทัศนคติที่ได้รับจากการกระทำคามผิดทางวินัยของกลุ่มตัวอย่าง.....	114
43	ตารางแสดงผลสรุปสมมติฐานที่ตั้งไว้.....	116

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แสดงกรอบแนวความคิดทั่วไป.....	39
2 แสดงกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	41